

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Цільмак О.М., д.ю.н., професор

Одеський державний університет внутрішніх справ

Автор у статті подав визначення поняттю «криміналістичне прогнозування» та описав його класифікацію. Зазначено, що криміналістичне прогнозування в слідчій (розшуковій) діяльності є процесом: а) науково-обґрунтованого ретроспективного та перспективного аналізу і оцінки об'єкта прогнозу; б) виявлення прогнозного фону, тобто умов, у яких існував і існує об'єкт прогнозування; в) здогадки про закономірності та механізми динаміки об'єкта прогнозу; г) передбачення (прокування), визначення та встановлення імовірного майбутнього, імовірних ризиків і наслідків; д) побудови, верифікації та коригування прогностичних моделей; ж) планування тактики слідчих (розшукових) дій з урахуванням імовірних ризиків і наслідків; з) оцінки вірогідного (без втручання) та бажаного (за умови заздалегідь заданих норм) результату. Підкреслено, що якщо криміналістичне прогнозування виконано якісно, то його результатом стане достовірна картина імовірного майбутнього, яку цілком можна використовувати як основу для планування тактичних заходів для вирішення завдань слідчої (розшукової) діяльності. Сам процес реалізації слідчим намечених заходів повинен здійснюватися слідчим гнучко, планомірно та за необхідності коригуватися.

Ключові слова: класифікація, криміналістичне прогнозування, слідчий, слідча (розшукова) діяльність.

Цильмак А.Н. ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОЛОЖЕНИЯ КРИМИНАЛИСТИЧЕСКОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ / Одесский национальный университет внутренних дел, Украина

Автор в статье дал определение понятию «криминалистическое прогнозирование» и описал его классификацию. Отмечено, что криминалистическое прогнозирование в следственной (розыскной) деятельности представляет собой процесс: а) научно-обоснованного ретроспективного и перспективного анализа и оценки объекта прогноза; б) выявления прогнозного фона, то есть условий, в которых существовал и существует объект прогнозирования; в) догадки о закономерностях и механизмах динамики объекта прогноза; г) предвидения (предсказания), определения и установления вероятного будущего, возможных рисков и последствий; д) построения, верификации и корректировки прогностических моделей; ж) планирования тактики следственных (розыскных) действий с учетом возможных рисков и последствий; з) оценки вероятного (без вмешательства) и желаемого (при условии заранее заданных норм) результата. Подчеркнуто, что если криминалистическое прогнозирование выполнено качественно, то его результатом станет достоверная картина вероятного будущего, которую вполне можно использовать как основу для планирования тактических мероприятий для решения задач следственной (розыскной) деятельности. Сам процесс реализации следователем намеченных мероприятий должен осуществляться следователем гибко, планомерно и при необходимости корректироваться.

Ключевые слова: классификация, криминалистическое прогнозирование, следователь, следственная (розыскная) деятельность.

Tsilmak A.N. THEORETICAL PREDICTION OF FORENSIC PROVISIONS / Odessa is a national university of internal affairs, Ukraine

The author of the article gave the definition of " forensic forecasting " and described his classification. According to the author, criminological prediction – it is a strategic method, which is based on prediction (prediction) patterns, mechanisms and consequences of statics or dynamics of possible objects predicting future planning for major tactical measures enforcement activities.

It is noted that the objects of forensic prediction can be: forensic events, situations, processes and phenomena, intentions, actions, behavior, behavior, emotional states and reactions of the people, the nature of the decisions, tactical and instructional techniques and their results, methods and means of committing crimes of the gathering and study of evidence-based and other forensic-relevant information.

The subject of forensic forecasting – a common objective laws and mechanisms and the existence of real forensic examination, and also the process of developing forensic forecasts.

The purpose of forecasting is forensic science-based retrospective and prospective analysis and evaluation of object prediction to predict the consequences of the dynamics and statics of its probable future for planning and organizing tactics investigative (detective) action.

The main objective of forensic forecasting is recognizing patterns, mechanisms , trends , logic, motivation, development factors predicted object and its consequences, which will reduce the impact of uncertainty on future investigative (detective) activity and its results.

The stages of forensic forecasting the likely future of investigative (detective) activity. These include: 1) focusing, 2) constructive and research, which consists of stages: analysis, simulation, verification of prediction, forecast adjustments, and 3) institutional, 4) operational, and 5) evaluation.

Noted that the forensic investigation in forecasting (investigative) activities is the process : a) science – based retrospective and prospective analysis and evaluation of object prediction , and b) to identify forward-

looking background , ie. conditions in which there exists to predict c) guesses about the patterns and mechanisms of object dynamics forecast d) prediction (prediction), the definition and establishment of the probable future , the possible risks and consequences; d) construction , verification and correction of predictive models ; g) planning tactics investigation (investigation) of action , taking into account possible risks and consequences , e) assess the likely (without intervention) and desired (subject to pre-defined rules) result. Pointed out that if forensic prediction holds qualitatively , its result is true picture of the probable future , which may well be used as a basis for planning tactical activities to meet the challenges of inquiry (investigation) activities. The very process of implementing the investigator planned activities should be carried out by the investigator flexibly planned and adjusted if necessary.

Key words: classification, prediction forensic investigator, investigation (investigative) activities.

На сучасному етапі розвитку правоохоронних органів України посилюються вимоги до особи слідчого та його професіоналізму. Діяльність слідчого є досить складною та багатофункціональною, тому для ефективного, компетентного вирішення ним професійних завдань вагомим значення має стратегічний метод – криміналістичне прогнозування.

Питання криміналістичного прогнозування стали порушуватися в наукових дослідженнях з кінця 60 – початку 70-х рр. ХХ ст. Хоча сама ідея криміналістичного прогнозування з'явилася значно раніше.

Необхідність криміналістичного прогнозування в діяльності слідчого визначається цілою низкою чинників, а саме [1]: а) потребою передбачення розвитку процесу розслідування на базі наявної на даний момент слідчої ситуації; б) дефіцитом вихідної інформації про обставини злочину; в) протидією розслідуванню з боку зацікавлених осіб; г) складністю події злочину, наявністю великої кількості елементів, що вимагають пізнання; д) тривалістю процесу розслідування; е) динамічністю слідчих ситуацій; ж) наявністю великої кількості невизначеностей, що вимагають передбачення; з) потребою коригування слідчих версій; і) неприпустимістю слідчих помилок.

Криміналістичне прогнозування лежить в основі усіх складових елементів слідчої діяльності: аналіз вихідної інформації – висунення гіпотез – побудова версій – планування – прийняття тактичних і організаційних рішень – здійснення слідчих дій – контроль – зворотний зв'язок – повторення циклу на більш високому рівні. Тому, описання його загальнотеоретичних положень з точки зору психології, тільки розширить загальне уявлення про цей стратегічний метод криміналістики.

Аналізуючи наукові праці, ми встановили, що вчені описали криміналістичне прогнозування з точки зору криміналістики, тоді як з точки зору психології цей феномен описувався фрагментарно. Тому, **метою та завданнями нашої статті** є визначення загальнотеоретичних положень криміналістичного методу прогнозування з точки зору психологічної науки.

Криміналістичне прогнозування (з грец. «prognosis» – передбачення, пророкування) є методом криміналістики, що сприяє найбільш ефективному процесу організації та проведення слідчих (розшукових) дій. На нашу думку, **криміналістичне прогнозування** – це стратегічний метод, в основі якого лежить передбачення (пророкування) закономірностей, механізмів та наслідків статичної або динамічної імовірного майбутнього об'єктів прогнозування для планування основних тактичних заходів правозастосовної діяльності.

В основі **криміналістичного передбачення** лежить випереджаюче відображення слідчим майбутнього, яке засноване на закономірностях зібрання, дослідження, оцінювання та використання доказів. Передбачення засноване на випереджаючому характері реакції на зовнішні впливи.

Криміналістичне передбачення має декілька різновидів [3]: а) *перспективне* – оцінка перспективи майбутніх слідчих ситуацій тощо; б) *реверсивне* – аналіз і оцінка слідів від теперешнього – до минулого, встановлення механізму злочину за допомогою аналізу слідів; в) *імітаційне* – оцінка перспективи від минулого до сьогодення, наприклад, імітація думок злочинця при скоєнні злочину і приховуванні слідів (імітаційне передбачення може використовуватися при створенні та розробці тактичних операцій, виявленні та тактичному вирішенні конфліктних ситуацій); г) *реконструктивне* – уявна реконструкція матеріальної обстановки місця події.

На думку Г.О. Зорина [3] «...криміналістичне прогнозування є видом спеціального дослідження, яке за своєю організацією та науковим апаратом стоїть на більш високому рівні, ніж передбачення...».

Об'єктами криміналістичного прогнозування можуть бути: криміналістичні події, ситуації, процеси й явища; наміри, дії, вчинки, поведінка, емоційні стани та реакції людей; характер прийнятих рішень, тактико-методичні прийоми та їх результати; способи та засоби вчинення злочинів, процеси збирання і дослідження доказової й іншої криміналістично-значимої інформації.

Предметом криміналістичного прогнозування – є загальні об'єктивні закономірності й механізми існування та розвитку об'єктів криміналістичного вивчення, а також сам процес розробки криміналістичних прогнозів.

Метою криміналістичного прогнозування є науково-обґрунтований ретроспективний та перспективний аналіз та оцінка об'єкта прогнозу для передбачення наслідків динаміки або статичності його імовірного майбутнього для планування та організації тактики слідчих (розшукових) дій.

Основним завданням криміналістичного прогнозування є розпізнання закономірностей, механізмів, тенденцій, логіки, мотивів, чинників розвитку прогнозованого об'єкта та його наслідків, що дозволить зменшити вплив невизначеності на майбутню слідчу (розшукову) діяльність та її результати.

Криміналістичне прогнозування слід класифікувати за:

- 3) *часом перебігу* – короткочасне та довготривале;
- 4) *терміном дії* [3]: короткострокове, середньострокове та довгострокове;
- 5) *перспективністю*:
 - а) поточне (ефективне, тому що можна враховувати зміни);
 - б) віддалене (недоцільне, тому що можлива зміна об'єкта прогнозу, а також тому, що великий розрив між прогнозом та власне реалізацією того, що передбачається);
- 6) *масштабом* [2]: у масштабі – країни; республіки, краю, області, міста, району;
- 7) *функціями* [2]: дослідницьке, програмне, організаційне;
- 8) *об'єктом прогнозування* [2]: техніко-криміналістичне, тактико-криміналістичне, методико-криміналістичне;
- 9) *інформаційними джерелами*: наукове, статистичне, практичне;
- 10) *метою* [2]:
 - а) пошукове – розробляються для виявлення характеристик прогнозованих криміналістично значущих об'єктів, для встановлення тенденцій їх розвитку;
 - б) нормативне – визначають способи і терміни досягнення певних характеристик; методико розслідування злочинів, тактику побудови слідчих дій;
- 11) *змістом* [2]:
 - а) *мікропрогнози* – розробляються для окремих елементів об'єктів прогнозу (наприклад, особливості слідів прогнозованих злочинів);
 - б) *макропрогнози* – охоплюють об'єкт прогнозу цілком (наприклад, механізм прогнозованого злочину);
- 12) *видами*:
 - а) *наукове* – обґрунтоване припущення про необхідність або ймовірності настання подій, процесів, які або ще не відбулися, або існують, але ще не спостерігаються. Результатом цього процесу стає висновок про можливе настання явищ, процесів, подій, який заснований на аналізі відповідних даних. Прогноз характеризує тенденції та закономірності розвитку прогнозованого об'єкта у тріаді: минуле-сьогодення-майбутнє.

Гносеологічною основою наукового криміналістичного прогнозування є філософська категорія причинності, яка відображає одну з форм взаємозв'язку явищ об'єктивного світу. Наслідки

викликаються певною причиною та залежать від умов, у яких розвивається цей причинний зв'язок [5];

- б) *практичне* – передбачення особливостей криміналістичної діяльності з розслідування та попередження конкретного злочину. Різновидами його є слідче, оперативно-розшукове, експертно-криміналістичне.

Слідче прогнозування може бути [5]: *стратегічним* (передбачення ходу та результативності вирішення головних завдань попереднього розслідування, визначених кримінально-процесуальним законом і сформованих слідчою ситуацією стратегічного характеру) та *тактичним* (передбачення виникнення тих чи інших ситуацій під час окремих слідчих дій і запропонування тактичних операцій та можливих їх результатів із застосуванням відповідних тактичних прийомів);

13) *ступенем впливу*:

- а) *констатуюче* – засноване на передбаченні майбутнього без планування стороннього впливу на нього (наприклад, прогнозування поведінки та дій осіб, які «...мають намір або підозрюються у намірі скоїти тяжкий або особливо тяжкий злочин... [4]» (ст.246, 248-250, 269, 271 КПК);
- б) *цільове* – засноване на передбаченні шляхів досягнення бажаного результату на основі задалегідь заданих умов, цілей, норм та критеріїв.

Криміналістичне прогнозування:

- 1) ґрунтується на розвинутих *психічних пізнавальних процесах* (відчутті, сприйнятті, увазі, увазі, пам'яті, мисленні, мовленні);
- 2) зумовлюється *пізнавальними* (зацікавленість, допитливість) та *вольовими* (зосередженість, стриманість, цілеспрямованість, наполегливість) *станами*;
- 3) детермінується *професійною мотивацією* (потребами, бажаннями, мотивами);
- 4) взаємопов'язане з такими *професійно важливими якостями*, як: прогностичність, проникливість, рефлексивність, інтуїція, емпатійність, передбачувальність, кмітливість, розсудливість, дедуктивність, обміркованість, допитливість, креативність, гнучкість, ініціативність, уважність, спостережливість;
- 5) забезпечується *операціональними вміннями*: здійснювати ретроспективний та перспективний аналіз та оцінку об'єкта прогнозу; визначати злочинні явища, аналізувати їх складові (механізм, закономірності, умови, причини, мотиви, засоби, форми здійснення та ін.); знаходити способи розкриття злочинів тощо; вибудовувати логіку послідовності дій для вирішення проблеми та доказовості прийнятого рішення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки тощо; виявляти, визначати ефективність того чи іншого способу, методу, що застосовується в слідчій діяльності; здійснювати уявне експериментування способів вирішення завдань та нестандартно підходити до їх вирішення; оцінювати ризики та наслідки динаміки об'єкта прогнозу; визначати наслідки діяльності та власної поведінки; обирати ефективні адекватні форми, засоби, методи та прийоми слідчої (розшукової) діяльності в різноманітних складних умовах; коригувати модель прогнозу відповідно до слідчих (розшукових) ситуацій тощо.

Криміналістичне прогнозування є системоутворюючим методом слідчої (розшукової) діяльності, оскільки воно підпорядковує собі інші методи, завдяки чому вбирає в себе їхню інформацію, поглиблює і робить максимально достовірним прогноз та стає основою для прийняття слідчим процесуальних рішень. У криміналістичному прогнозуванні використовуються загальні (загальнонаукові), конкретні (приватно-наукові) та спеціальні методи.

Розрізняють дві **групи методів криміналістичного прогнозування**:

- 1) **Інтуїтивні** – ті, що ґрунтуються на особистій інтуїції, рефлексивності, проникливості та прогностичності слідчого. Вони виявляються у його здатності приймати правильні процесуальні рішення, минаючи проміжні результати. Інтуїтивне рішення може

виникнути як у результаті напруженого роздуму над вирішенням питання, так і без нього. До них слід віднести:

- а) *яснобачення, проскопію, прекогніцію* (передбачення) – властивість людського організму, наділеного екстрасенсорними здібностями бачити або яким-небудь чином відчувати події майбутнього, які ще не відбулися. У результаті прекогніції особа здатна отримувати інформацію про події, які будуть відбуватися не тільки в даному конкретно місці, але й на великій відстані від себе;
 - б) *інтуїцію* («intuitus» – від дієслова *intueri*, що означає «вдивлятися», «проникати поглядом» (зором), «миттєво осягати») – здатність слідчого до прямого розсуду істини, осягнення її без жодних міркувань і доказів; це неусвідомлене відчуття, яке дозволяє охоплювати суть чогось та яке підказує правильну поведінку.
- 2) ***Аналітичні – ті, що ґрунтуються на логічному аналізі та оцінці моделі процесу розвитку об'єкта прогнозування. До них слід віднести такі методи:***
- *аналіз* – розчленування у свідомості об'єкта прогнозу, виокремлення в ньому певних частин, елементів, аспектів, ознак та властивостей;
 - *синтез* – об'єднання окремих частин, аспектів, елементів, ознак і властивостей об'єктів, думок, образів, уявлень у єдине, якісно нове ціле;
 - *порівняння* – встановлення подібності й відмінності об'єктів прогнозу та розкриття їхніх істинних ознак;
 - *абстрагування* – відокремлення одних ознак та властивостей предметів об'єктів прогнозу від інших їхніх рис і від самих об'єктів прогнозу, яким вони властиві; розглядання їх незалежно від інших їх ознак як самостійної категорії;
 - *інверсію* (лат. *inversio* – перевертання, перестановка) – застосування таких підходів, як: перевернути «догори ногами», поміняти місцями, «вивернути навиворіт»;
 - *аналогію* (грец. *ναλογία* – відповідність, схожість) – використання вже відомого способу рішення або способу дій, який був вже застосований у подібній ситуації, або підказаний наукою;
 - *узагальнення* – об'єднання подій, ситуацій, процесів і явищ; намірів, дій, вчинків, емоційних станів та реакцій людей у групи за суттєвими ознаками, відокремлення в процесі абстрагування;
 - *інтеграцію* (лат. *integratio* – «з'єднання») – «панорамне» бачення – комплексний погляд, що охоплює всі сфери об'єкта прогнозу;
 - *ідеалізацію* (грец. *idea* — образ, ідея) – отримання уявлення про ідеальний варіант вирішення або розв'язання проблеми у майбутньому; це надасть можливість отримати нове знання та визначити нову ідею;
 - *класифікацію* – згрупування об'єктів за видовими, родовими та іншими ознаками на підставі їх спільних істотних ознак. Класифікація сприяє впорядкуванню знань і глибшому розумінню смислової структури об'єктів прогнозу. Для цього треба слідчому чітко визначити мету, підстави, принципи класифікації та суттєві ознаки об'єктів прогнозу;
 - *систематизацію* – упорядкування знань на підставі гранично широких спільних ознак груп об'єктів прогнозу;
 - *моделювання* – виявлення найбільш гострих «критичних» моментів, «вузлів» протиріч, проблем; визначення тенденцій розвитку і тих факторів, процесів або станів, вплив яких може скоригувати небажаний розвиток ситуації; пошук оптимальних способів і варіантів вирішення правоохоронних завдань; розробка тактики слідчих дій. Результати моделювання можуть бути виражені математичними та графічними моделями, матрицями та мережами.

Методи криміналістичного прогнозування сприяють виникненню у слідчого здогадки про наміри, дії і вчинки інших людей; про розвиток подій, явищ, ситуацій, процесів; та про їхні можливі відхилення та наслідки.

Етапами криміналістичного прогнозування імовірного майбутнього у слідчій (розшуковій) діяльності є:

I. Орієнтуючий – визначаються об'єкт і предмет дослідження, проблеми, цілі, завдання, час проведення, структура та організація дослідження.

II. Конструктивно-пошуковий. Складається зі стадій:

2.1. Аналітичний – збір і аналіз ретроспективної кількісної та якісної інформації про об'єкт прогнозування, його динаміку розвитку, внутрішні і зовнішні умови; прогностичний фон тощо. Кількісна інформація (досить надійна) необхідна для розрахунків за екстраполяцією динаміки зміни прогнозованих параметрів, за визначенням найбільш ймовірних тенденцій їх зміни. Якісна – класифікується, систематизується та слугує підставою для експертного оцінювання і використовується для розробки експертних прогнозів. Узагальнений розгляд об'єкта криміналістичного прогнозу в системі основних показників, параметрів, які відображають його зміст, механізми, закономірності, характер і структуру.

2.2. Моделювання, тобто висунення робочих гіпотез та розробка прогнозних варіантів, які один одному не суперечать. Розробка прогнозної альтернативи, коли один з прогнозів становить групу можливих взаємовиключних прогнозів.

Проекція первинної моделі прогнозу у майбутнє, відповідно до загальних тенденцій, з урахуванням факторів прогнозу. Слід зазначити, що фактори прогнозу повинні: а) бути конкретними, мати чітко виражений характер, реально існувати, а не бути придуманими абстрактними явищами, процесами або станами; б) знаходитися в причинно-наслідковому зв'язку з досліджуваними показниками; в) бути кількісно вимірюваними (усі показники прогностичної моделі), тобто мати одиницю виміру та необхідну інформаційну забезпеченість; г) забезпечувати можливість вимірювання впливу окремих факторів, тобто в них повинна враховуватися домірність змін результативних і факторних показників, а сума впливу окремих факторів повинна дорівнювати загальному приросту результативного показника.

2.3. Верифікації прогнозу – оцінювання достовірності та точності прогнозу. Встановлення ступеня достовірності та уточнення прогностичних моделей, порівняння прогностичних моделей, визначення найбільш раціональних з них. Визначення та встановлення імовірних ризиків і наслідків. Слід зазначити, що **джерелами прогностичних ризиків є такі фактори**: а) *внутрішні*, які викликані некомпетентністю, браком практичного досвіду та неправильними діями слідчих; б) *зовнішні*, які виявляються у неузгодженості дій; прорахунках у важливих компонентах об'єктів прогнозу; невідповідності ідеї можливостям її здійснення; некваліфікованому управлінні.

Критерії оцінки криміналістичних прогнозів повинні бути пов'язані з такими принципами і законами теорії криміналістичного прогнозування, як: логічність, істинність, конкретність, реалізованість, точність, відносність, надійність, раціональність, ефективність, верифікованість.

2.4. Коригування прогнозу – уточнення прогнозу на підставі результатів його верифікації і додаткових матеріалів досліджень.

Процес розробки криміналістичних моделей прогнозування безперервний. Його розрив у часі може призвести до втрати контролю за розвитком об'єкта та його умов існування.

III. Організаційний — кадрові, матеріально-технічні, фінансові ресурси, які необхідні для реалізації кожного з можливих варіантів прогностичних моделей; комплекс організаційно-технічних заходів, які забезпечують отримання певних результатів.

IV. Операціональний – відбувається реалізація мети прогнозу шляхом об'єднання конкретних моделей прогнозу на основі принципів криміналістичного прогнозування. Тобто безпосередній процес здійснення слідчих (розшукових) дій з урахуванням прогностичної моделі динаміки імовірного майбутнього та його наслідків; надання рекомендацій щодо алгоритму дій та поведінки та контроль процесу реалізації прогнозу та його коригування.

V. Оцінки – за результатами реалізації прогностичних моделей визначаються та аналізуються помилки та прогалини. У процесі розробки і реалізації криміналістичних моделей прогнозування зустрічаються типові помилки, які можна диференціювати на помилки: а) методики розробки прогнозів (логічні, інформаційні, методологічні, процесуальні, термінологічні) та б) помилки в процесі їх реалізації (неправильний вибір об'єкта прогнозування та описання його характеристик, нечіткість визначень цілей і завдань прогнозування, формалізм при розробці прогнозів, змішання етапів прогнозування, відсутність підстав для розробки прогнозів тощо). Слід зазначити, що тільки при правильному виборі методів криміналістичного прогнозування та дотриманні інших умов зазначені помилки можуть не впливати на точність прогнозу.

Таким чином, криміналістичне прогнозування у слідчій (розшуковій) діяльності є **процесом**:

- а) науково-обґрунтованого ретроспективного та перспективного аналізу і оцінки об'єкта прогнозу;
- б) виявлення прогнозного фону, тобто умов, у яких існував і існує об'єкт прогнозування;
- в) здогадки про закономірності та механізми динаміки об'єкта прогнозу;
- г) передбачення (проорокування), визначення та встановлення імовірного майбутнього, імовірних ризиків і наслідків;
- д) побудови, верифікації та коригування прогностичних моделей;
- е) планування тактики слідчих (розшукових) дій з урахуванням імовірних ризиків і наслідків;
- ж) оцінки вірогідного (без втручання) та бажаного (за умови заздалегідь заданих норм) результату.

Якщо криміналістичне прогнозування виконано якісно, то його результатом стане достовірна картина імовірного майбутнього, яку цілком можна використовувати як основу для планування тактичних заходів для вирішення завдань слідчої (розшукової) діяльності. Сам процес реалізації слідчим намічених заходів повинен здійснюватися гнучко, планомірно та за необхідності коригуватися.

Таким чином, криміналістичне прогнозування – це гносеологічна діяльність слідчого, яка носить науковий характер. Наукову основу криміналістичного прогнозування становлять положення криміналістики, кримінального процесу, психології та прогностики (науки про закони, способи, методи прогнозування). Слід підкреслити, що ефективність слідчої (розшукової) діяльності багато в чому залежить від ступеню надійності криміналістичного прогнозу. Тому, слідчий повинен завжди розробляти багатоваріантні прогнози; оцінювати імовірні ризики та визначати очікуваний результат використання прогностичної моделі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власов В.И. История розыскного процесса в России (законодательство и практика) : монографія / В.И. Власов, Н.Ф. Гончаров. – М. : Домодедово, 1997. – 237 с.
2. Зинченко М. Криміналістичне прогнозування як частина криміналістичної теорії [Електронний ресурс] / М. Зинченко, І. Филиппович. – Режим доступу : <http://znat.ru/page,3,113-zinchenko.html> – Названня с екрана.
3. Зорин Г.А. Криміналістична методологія : научно-популярне видання / Г.А. Зорин. – Минск : Амалфея, 2000 – 608 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на від 15.08.2012, підстава 5076-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Яблоков Н.П. Криміналістика : учебник / отв. ред. Н.П. Яблоков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 2001. – 718 с.